

SISÄMINISTERIÖN ASETUS HÄTÄKESKUSLAITOKSEN MAKSULLISISTA SUORITTEISTA VUODELLE 2018

Hätäkeskuslaitos huolehtii hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 3 §:n perusteella hätäkeskustoiminnasta. Hätäkeskuslaitoksen virka-alueena on koko maa Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Hätäkeskuksia on kuusi (Kerava, Kuopio, Oulu, Pori, Turku, Vaasa).

Hätäkeskuslaitoksen tehtävistä säädetään hätäkeskustoiminnasta annetun lain 4 §:ssä. Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on tuottaa hätäkeskuspalveluita, joilla tarkoitetaan hätätilanteita koskevien ja muita vastaavia pelastustoimen, poliisin tai sosiaali- ja terveystoimen viranomaisen välittömiä toimenpiteitä edellyttävien ilmoitusten (hätäilmoitus) vastaanottamista ja arviointia sekä ilmoituksen tai tehtävän välittämistä viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti asianomaiselle viranomaiselle tai viranomaisen tehtäviä sopimuksen perusteella hoitavalle.

Lisäksi Hätäkeskuslaitoksen tehtävänä on hätäkeskuspalvelujen tuottamiseen liittyvä pelastustoimen, poliisitoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen viranomaisten toiminnan tukeminen, kuten ilmoituksen tai tehtävän välittämiseen liittyvät toimenpiteet, viestikeskustehtävät, väestön varoittamistoimenpiteiden käynnistäminen äkillisessä vaaratilanteessa sekä muut viranomaisten toiminnan tukemiseen liittyvät tehtävät, jotka Hätäkeskuslaitoksen on tarkoituksenmukaista hoitaa (tukipalvelut); sekä hätäkeskuspalveluihin liittyvien tehtävien ja toimintatapojen kehittäminen ja valvonta.

Hätäkeskuslaitos voi turvallisuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi hoitaa sen toimialaan soveltuvia muita tehtäviä sekä muulla tavoin avustaa viranomaisia. Hätäkeskuslaitos saa hoitaa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain (1085/2015) soveltamisalaan kuuluvia vartioimistehtäviksi katsottavia valvontatehtäviä ja hälytystehtäviä kuitenkin vain, jos tärkeä yleinen etu sitä edellyttää.

Maksuasetuksesta ja sen voimassaolosta

Sisäministeriö on valtion maksuperustelain (150/1992) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) nojalla antanut asetuksen Hätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista (1382/2016). Asetus on voimassa 1.1.2017 - 31.12.2017.

Uuden asetuksen esitetään olevan voimassa vain yhden vuoden eli vuoden 2018 loppuun. Asetus ehdotetaan annettavaksi muutoin vastaavan sisältöisenä kuin voimassa oleva asetus, mutta julkisoikeudellisten suoritteiden maksuja alennettaisiin.

Kustannusvastaavuus

Hätäkeskuslaitos on noudattanut kustannusvastaavuuslaskelmien toteutuksessa Valtiokonttorin määräystä maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelman laatimisesta. Hätäkeskuslaitos esittää, että julkisoikeudellisten suoritteiden hinnat pidettäisiin vuonna 2018 samana kuin vuonna 2017. Hätäkeskuslaitos arvioi julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusten olevan vuonna 2018 yhteensä 2 183 000 euroa ja tuottojen 2 183 000 euroa. Liiketaloudellisesti hinnoitellun toiminnan kustannusten arvioidaan olevan 373 000 euroa ja tuottojen 447 000 euroa. Hätäkeskuslaitoksen toimittamien kustannusvastaavuuslaskelmien perusteella julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuusprosentti vuonna 2018 olisi 100 ja liiketaloudellisten noin 119,8 prosenttia.

Vuonna 2016 valtiovarainministeriö puolsi maksuasetuksen antamista ehdotetussa muodossa edellyttäen, että maksut määrätään niin, että maksut ovat suoritteiden tuottamisesta aiheutuvien omakustannusarvojen mukaiset. Valtiovarainministeriön mukaan suoritteiden maksuja tulisi tarvittaessa tarkastaa asetuksen voimassaoloajanakin, jos kustannukset muuttuvat.

Koska julkisoikeudellisten suoritteiden toteutunut kustannusvastaavuusprosentti on vuosina 2015 ja 2016 ollut selvästi yli 100, sisäministeriö esittää, että julkisoikeudellisten suoritteiden maksuja alennettaisiin. Paloilmoitinlaitteiston liittymän määräajoin suoritettavan toimintavalmiuden testausmaksua esitetään alennettavaksi eurolla. Koska uuden hätäkeskustietojärjestelmän (ERICA) käyttöönotolla voi olla vaikutuksia kustannuksiin, sisäministeriö ei esitä maksujen alentamista tätä enempää.

Asetuksen 1 § - maksulliset julkisoikeudelliset suoritteet

Julkisoikeudellisella suoritteella tarkoitetaan valtion maksuperustelain 3 §:n mukaan valtion viranomaisen suoritetta, jonka kysyntä perustuu lakiin tai asetukseen ja jonka tuottamiseen viranomaisella on tosiasiallinen yksinoikeus.

Ehdotetun asetuksen 1 §:n mukaan valtion maksuperustelain 6 §:n 2 momentin mukaisia kiinteähintaisia maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita olisivat automaattisen paloilmoitinlaitteiston liittymän kytkeminen hätäkeskukseen ja laitteiston liittymän määräajoin suoritettava toimintavalmiuden testaaminen.

Automaattinen paloilmoitin on laitteisto, joka välittömästi ja automaattisesti ilmoittaa alkavasta palosta. Paloilmoitin antaa myös ilmoituksen toimintavarmuutta vaarantavasta viasta. Paloilmoitinkohde liittyy hätäkeskukseen operaattorin liittymän kautta. Kohteen omistajan on tilattava siirtoliittymä teleoperaattorilta ja tehtävä siitä sopimus operaattorin kanssa. Hätäkeskuslaitoksella on arvion mukaan tosiasiallinen yksinoikeus liittymän kytkennän toimintavalmiuden testaukseen. Asetuksen mukainen testaus ei koske linjavikoja tai niiden valvontaa, jotka kuuluvat operaattorin ja asiakkaan väliseen sopimuskokonaisuuteen. Paloilmoitinlaitteistoja on noin 16 000 kpl.

Paloilmoittimen kytkentämaksu vuonna 2018 olisi 50 euroa liittymältä ja testausmaksu 10 euroa kuukaudessa. Testausmaksua alennettaisiin eurolla vuoden 2017 maksuista.

Säännöksessä kysymyksessä olevien suoritteiden kysyntä perustuu pelastuslakiin (379/2011), maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) sekä Suomen Rakentamismääräyskokoelmaan, jonka määräykset velvoittavat kohdetta. Paloilmoitinkohteet ovat suurelta osin hoito- tai palvelulaitoksia, julkisyhteisöjen kiinteistöjä tai isoja yritys kiinteistöjä. Käytännössä paloilmoitinta vaaditaan rakennuslupamenettelyyn ja rakennusmääräyksiin liittyen tai pelastusviranomaisen määräämänä.

Paloilmoittimia voidaan asentaa kiinteistöön myös vapaaehtoisesti. Näitä ns. omaehtoisia paloilmoittimia ei käsitellä julkisoikeudellisina suoritteina.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 166 §:n 3 momentin mukaan kunnan rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä rakennuksen korjattavaksi tai sen ympäristön siistittäväksi, jos rakennuksen kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään. Jos rakennuksesta on ilmeistä vaaraa turvallisuudelle, tulee rakennus määrätä purettavaksi tai kieltää sen käyttäminen. Seuraavat Suomen Rakentamismääräyskokoelman osat on annettu ympäristöministeriön asetuksina. Suomen Rakentamismääräyskokoelman osan E 1 (Rakennusten paloturvallisuutta koskevat määräykset ja ohjeet, 2011) nojalla, mikäli rakennuksen sijainti, suuri koko tai poikkeukselliset olosuhteet erityisesti vaarantavat henkilö- tai paloturvallisuutta, rakennusluvan myöntämisen yhteydessä voidaan vaatia, että rakennus varustetaan paloturvallisuutta parantavilla laitteilla tai järjestelyillä. Edellä mainitun määräyksen mukaan yli 50 majoituspaikkaa käsittäviin majoitustiloihin ja yli 25 vuodepaikkaa käsittäviin hoitolaitoksiin on asennettava automaattinen paloilmoitin. Suomen Rakentamismääräyskokoelman osan E 2 (Tuotanto- ja varastorakennusten paloturvallisuutta koskevat ohjeet, 2005) mukaan tuotanto- ja varastotilat varustetaan aina pelastus- ja sammutustyötä helpottavilla laitteilla valitun suojaustason mukaisesti. Suojaustaso 2 tarkoittaa paikallisesti ja hätäkeskukseen automaattisen ilmoituksen antavaa paloilmoitinta sekä suojaustason 1 mukaista alkusammutuskalustoa. Paloilmoitin tulee kysymykseen kohteissa, joissa tehokas sammutustyö tulee voida aloittaa viimeistään 10 minuutin kuluttua paloilmoituksesta. Kohteissa tavoitteena on riittävän aikainen ja luotettava hälyttäminen sekä siitä seuraavien toimenpiteiden henkilöturvallisuutta lisäävät ja omaisuusvahinkoja vähentävät vaikutukset. Suomen Rakentamismääräyskokoelman osan E 4 (Autosuojausten paloturvallisuutta koskevat ohjeet, 2005) mukaan suojaustason 2 sisältyy automaattinen paloilmoitin ja tavallinen alkusammutuskalusto. Suojaustason 2 käytön yhtenä edellytyksenä on, että tehokas sammutustyö voidaan aloittaa viimeistään 10 minuutin kuluttua paloilmoituksesta.

Pelastustoimen laitteista annetun lain (10/2007) 7 §:n mukaan rakennukseen tai muuhun vastaavaan kiinteästi asennettavat palonilmaisulaitteistot ja vastaavat järjestelmät, jotka lain tai sen nojalla annetun säännöksen tai viranomaisten päätöksen mukaan on asennettava taikka jotka liitetään tiedonsiirtoyhteydellä hätäkeskukseen, on suunniteltava ja asennettava niin, että ne toimivat asianmukaisesti ja luotettavasti eivätkä aiheuta vaaraa ihmisille, omaisuudelle tai ympäristölle. Palonilmaisulaitteistot ja niitä vastaavat järjestelmät sekä automaattiset sammutuslaitteistot on huollettava ja tarkastettava siten, että laitteistot täyttävät niille säädetyt vaatimukset käyttöikänsä ajan. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset laitteistojen suunnittelusta, asennuksesta, huollosta ja tarkastuksesta.

Pelastuslain 12 §:n nojalla rakennuksen yleisten tilojen ja koko rakennusta palvelevien järjestelyiden osalta rakennuksen omistajan, haltijan ja toiminnanharjoittajan osaltaan sekä huoneiston haltijan hallinnassaan olevien tilojen osalta on huolehdittava, että laissa tai muissa säädöksissä vaadittu tai viranomaisten määräämä sammutus-, pelastus- ja torjuntakalusto; sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet; palonilmais-, hälytys- ja muut onnettomuuden vaaraa ilmaisevat laitteet; poistumisreitien opasteet ja valaistus; väestönsuojausten varusteet ja laitteet ovat toimintakunnossa sekä huollettu ja tarkastettu asianmukaisesti.

Pelastuslain 82 §:n 1 momentin kohteeseen, jossa harjoitettu toiminta tai olosuhteet aiheuttavat henkilö- tai paloturvallisuudelle tai ympäristölle tavanomaista suuremman vaaran, alueen pelastusviranomainen voi, jos se on välttämätöntä, määrätä toiminnanharjoittajan hankkimaan tarkoituksenmukaista sammutuskalustoa ja muita pelastustyötä helpottavia laitteita tai asentamaan automaattisen sammutuslaitteiston taikka ryhtymään kohteessa muihin välttämättömiin toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä ihmisten ja omaisuuden turvaamiseksi onnettomuuden varalta.

Pelastuslain 96 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan pelastuslaitos voi periä maksun tehtävästä, jonka on aiheuttanut hätäkeskukseen liitetyn paloilmoittimen toistuva erheellinen toiminta. Maksun perimisen edellytyksenä on, että paloilmoitin on aikaisemmin aiheuttanut erheellisen hälytyksen ja alueen

pelastusviranomainen on kirjallisesti kehottanut kohteen omistajaa, haltijaa tai toiminnanharjoittajaa korjaamaan sen.

Asetuksen 2 § (liiketaloudellisin perustein hinnoiteltavat suoritteet)

Valtion maksuperustelain 4 §:n mukaan sellaisten palvelujen, jotka on tuotettu tilauksesta tai muusta toimeksiannosta ja muun viranomaisen toiminnan, milloin suoritteen tuottaminen on seurausta vastaanottajan toimenpiteestä, tulee olla maksullisia.

Liiketaloudellisin perustein hinnoiteltuja suoritteita olisivat asetuksen 2 §:n mukaan automaattisen kiinteistövalvontajärjestelmän hälytysten vastaanottaminen ja välittäminen sekä hälytysten vastaanottamiseen tarvittavien laitteiden ja ohjelmistojen toimintavalmiuden ylläpitäminen.

Liiketaloudellisesti hinnoiteltavat palo- ja rikosilmoitinlaitteet asetetaan kiinteistöihin vapaaehtoisesti. Vuoden 2018 kytkentämaksuna Häätäkeskuslaitos laskuttaa nykyisin voimassa olevan 50 euroa ja testausmaksuna 14 euroa kuukaudessa.

Asetuksen 3 § (tietosuoritteet)

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999, julkisuuslaki) on muutettu lailla 495/2005. Valtiovarainministeriö on antanut ohjeen julkisuuslain 34 §:n johdosta ja suosittanut maksuasetuksiin liitettäväksi asiaa koskevan säännöksen. Ehdotettu 3 § on valtiovarainministeriön suosituksen mukainen. Julkisuuslain 34 § sisältää säännöksiä maksun määräytymisestä noudatettavista periaatteista perittäessä maksuja kopion antamisesta julkisuuslakiin perustuvan yleisen tiedonsaantioikeuden perusteella.

Valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittely

Asioiden käsittelystä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa annetun valtioneuvoston määräyksen kohdan 2.2.8 mukaan asiaa ei tarvitse käsitellä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa. Vuositasolla maksutulot eivät ylitä 5 000 000 euroa.

Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2018 ja se olisi voimassa vuoden 2018 loppuun saakka.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Hätäkeskuslaitos	Julkisoike				
	2019 tavoite	2018 tavoite	2017 tavoite	2016 toteuma	2015 toteuma
TUOTOT					
maksullisen toiminnan tuotot					
- maksullisen toiminnan myyntituotot	2 183	2 183	2 147	2 112	2 238
- maksullisen toiminnan muut tuotot					
Tuotot yhteensä	2 183	2 183	2 147	2 112	2 238
KUSTANNUKSET					
maksullisen toiminnan erilliskustannukset					
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	28	28	41	28	28
- henkilöstökustannukset	854	854	811	466	529
- vuokrat	238	238	262	236	232
- palvelujen ostot	112	112	138	85	128
- muut erilliskustannukset	3	3	4	2	2
Erilliskustannukset yhteensä	1 235	1 235	1 256	817	919
KÄYTTÖJÄÄMÄ	948	948	891	1 295	1 319
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista					
- tukitoimintojen kustannukset	891	891	876	596	698
- poistot	48	48	6	11	6
- korot	9	9	9	5	14
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	948	948	891	612	718
Kokonaiskustannukset yhteensä	2 183	2 183	2 147	1 429	1 637
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	0	0	0	683	601
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki					
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEE	0	0	0	683	601
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki					

Kustannusvastaavuus: 100 % 100 % 100 % 147,8 % 136,7 %

Hätäkeskuslaitos	Liiketaloudelliset suoritteet				
	2019 tavoite	2018 tavoite	2017 tavoite	2016 toteuma	2015 toteuma
TUOTOT					
maksullisen toiminnan tuotot					
- maksullisen toiminnan myyntituotot	447	447	440	520	529
- maksullisen toiminnan muut tuotot					
Tuotot yhteensä	447	447	440	520	529
KUSTANNUKSET					
maksullisen toiminnan erilliskustannukset					
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	5	5	7	5	5
- henkilöstökustannukset	146	146	138	84	98
- vuokrat	41	41	45	43	43
- palvelujen ostot	19	19	24	15	24
- muut erilliskustannukset	0	0	1	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	211	211	215	147	170
KÄYTTÖJÄÄMÄ	236	236	225	373	359
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista					
- tukitoimintojen kustannukset	152	152	150	107	129
- poistot	8	8	1	2	1
- korot	2	2	2	0	3
- muut yhteiskustannukset	0	0	0	0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	162	162	153	109	133
Kokonaiskustannukset yhteensä	373	373	368	256	303
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-)	74	74	72	264	226
Käytetty mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki					
YLIJÄÄMÄ (+) / ALIJÄÄMÄ (-) HINTATUEN JÄLKEE	74	74	72	264	226
Käytettävissä ollut mpl 7.1 §:n mukainen hintatuki					

Kustannusvastaavuus: 119,8 % 119,8 % 119,6 % 203 % 174,6 %